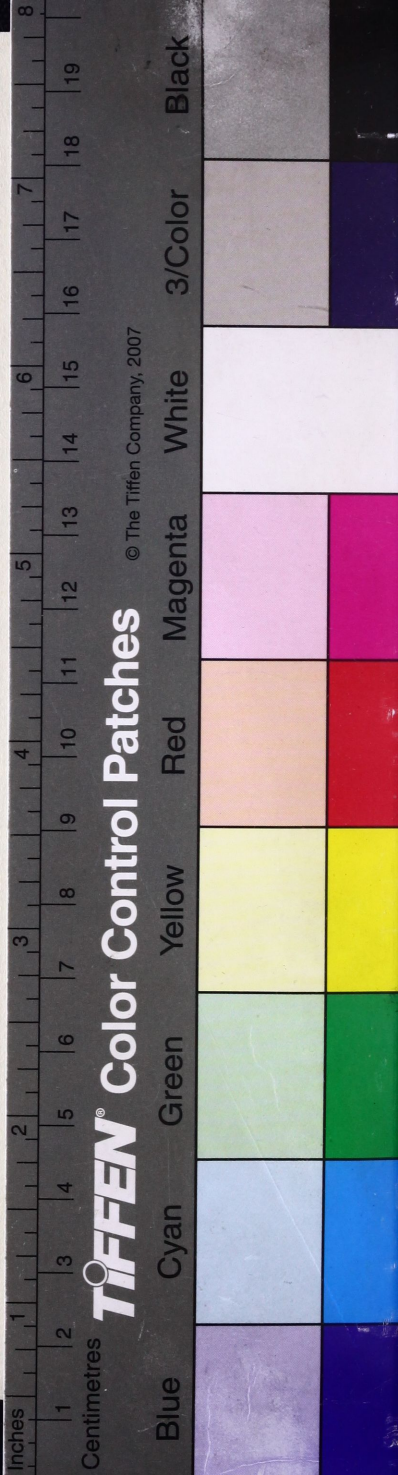
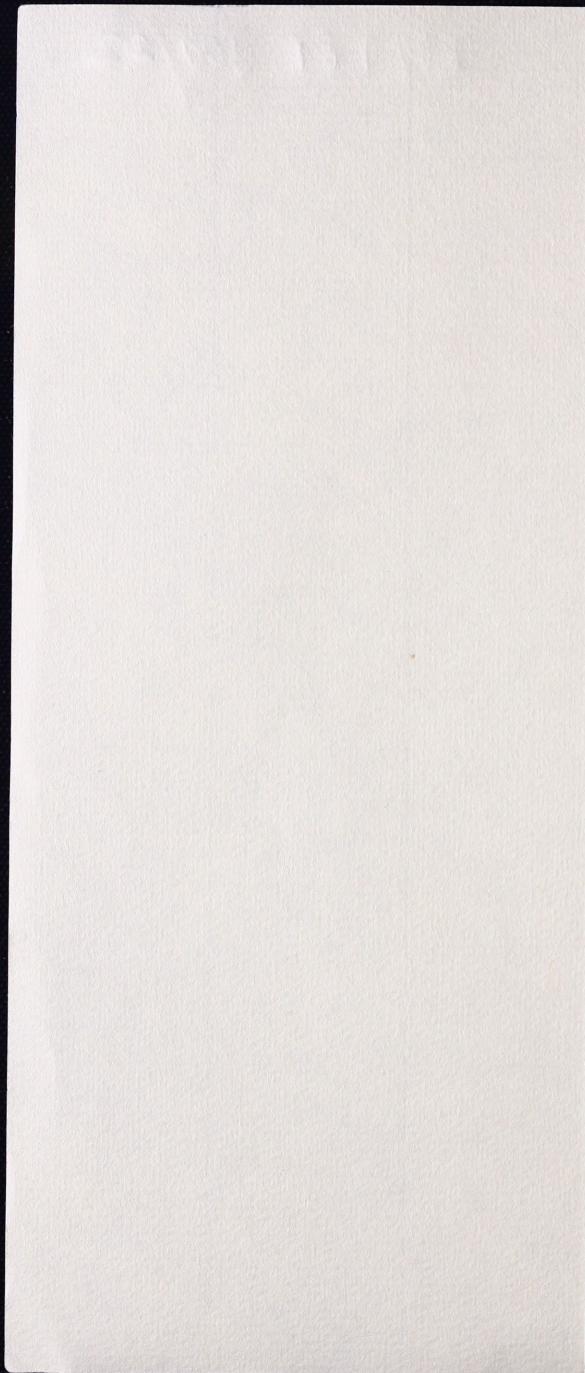

R07 18r 900/22

20 EL-VALASZTOT JUH,

MELLYET

AZ HALAL, MINT A' FARKAS, A' NYAJ
KÖZZÜL EL-RAGADOT; DE A' FŐ PASZTORNAK
VIGYAZASA ALTAL, AZ ÖRÖKKE ZÖLDELLŐ LEGELTE-
TESRE MINDEN SERELME NELKÜL KENSZERITTETETT LE-TENNI.

AZ AZ:

A' NEHAI NEMZETES ES NAGYSAGOS
ORBOVAI JAKUSITH SUSANNA
ASZSZONYNAK,

TEKENTETES ES NEMZETES
SIRCHICZ GASPAR' URAM
SZERELMES HAZAS TARSANAK,
EBBÜL AZ ARNYEK VILAGBUL BOLDOG
KI-MULASA.

A' kinek mint a' Farkas szájából ki-mentett Juhots-
kának békeséges le-tételét, üdvössége helyére, életé-
nek jó végezetébül, előbb hogy sem mint Teste
el-temettének.

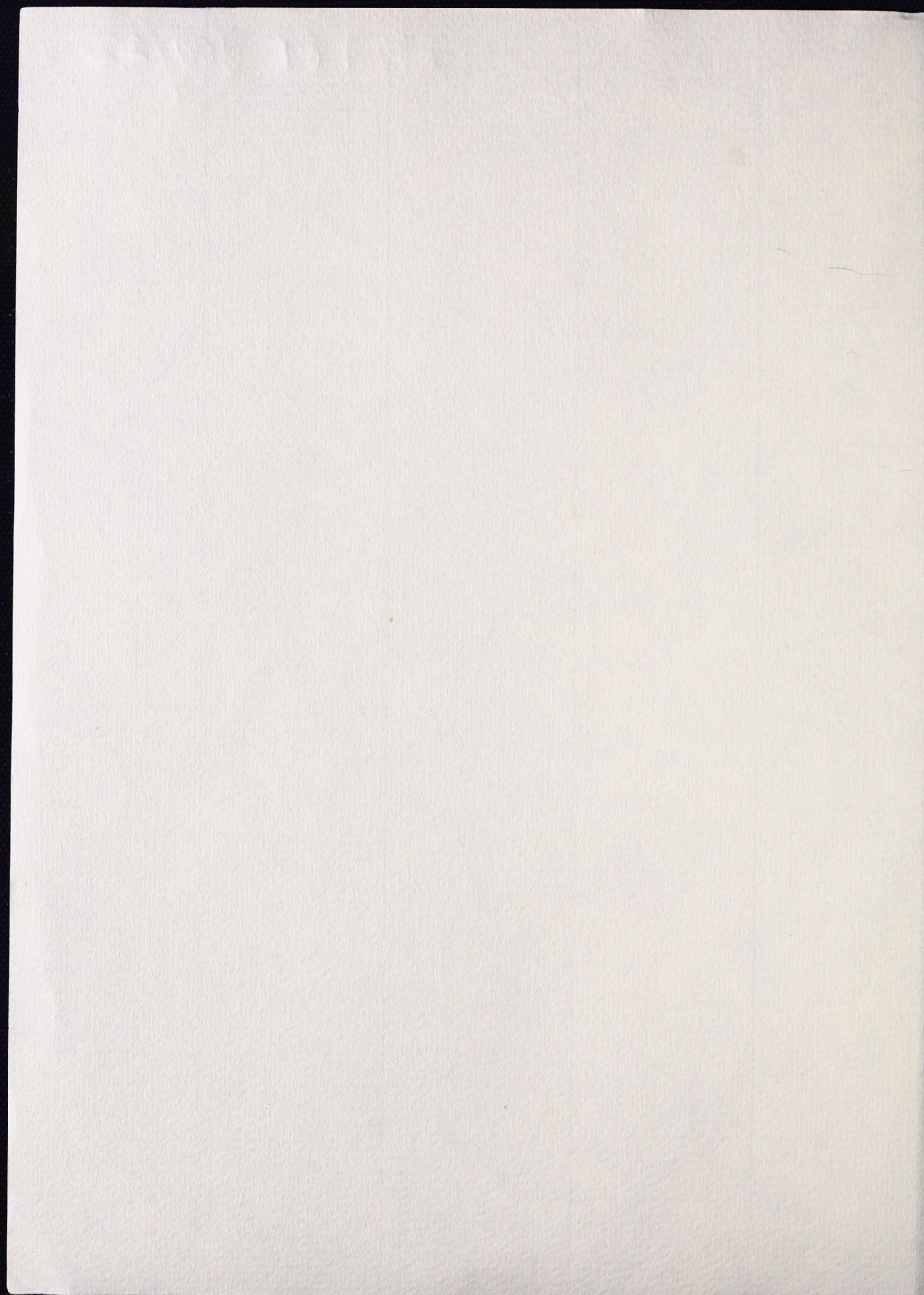
A' Tréncsényi PATER JESUVITAKNAK, XAVERIUS SZENT
FERENCZ TEMPLOMABAN *Következendő Okokból*
meg-műtatta.

AZON JESUS TARSASAGABUL VALO
PATER LANDOVICS ISTVAN
Año 1676-dik Esztendőben 26. Martij.

NAGY-SZOMBATBAN,

Nyomtattatott az Academiai Beizéssel. THAMAS MARTON által.

20 EL-VALASZTOT JUH,

M E L L Y E T

AZ HALAL, MINT A' FARKAS, A' NYAJ
KÖZZÜL EL-RAGADOT; DE A' FŐ PASZTORNÁK
VIGYÁZASA ALTAL, AZ ÖRÖKKE ZÖLDELLŐ LEGELTE-
TESRE MINDEN SERELME NELKÜL KENSZERITTETETT LE-TENNI.

A Z A Z:

A' NEHAI NEMZETES ES NAGYSAGOS
ORBOVAI JAKUSITH SUSANNA
ASZSZONYNAK,

TEKENTETES ES NEMZETES
SIRCHICZ GASPÁR URAM
SZERELMES HAZAS TARSANAK,
EBBÜL AZ ARNYEK VILAGBUL BOLDOG
KI-MULASA.

A' kinek mint a' Farkas szájából ki-mentett Juhots-
kának békeséges le-tételét, üdvössége helyére, életé-
nek jó végezetéből, előbb hogy sem mint Teste
el-temettetének.

A' Tréncsényi PATER JESUVITAKNAK, XAVERIUS SZENT
FERENCZ TEMPLOMABAN *Következendő Okokból*
meg-műtatta.

AZON JESUS TARSASAGABUL VALO
PATER LANDOVICS ISTVAN
Año 1676-dik Esztendőben 26. Martij.

N A G Y - S Z O M B A T B A N ,

Nyomtattatott az Academiai Beizéssel. THAMAS MARTON által.

1
205

ERIPIT, UT SALVET.

Nolite timere eos, qui occidunt corpus, animam autem non possunt occidere, *Matth. 10.*

Ne féltsetek azoktól, kik meg-ölik a testet, a lelket pedig meg nem ölhetik. Matth. 10.

In loco pascuæ ibi me collocavit.

Az legeltetésnek helyére, helyhez tetett engem.

Pfal. 22.

A' Mái szomorú gyászszal kesergő Pom-
pát, minden-felől ki-terjesztett fekete színben,
s' magatoknak pedig könyves szemmel teme-
tésünket késérő gyülekezeteteket, el-kedvet-
lenedett szivetek busulása miatt, nagy halgatás-
ban, ez előttünk fel-nyílt sírhoz látván közelgetni; gyanós
gondolatok útközvén elmémben, meg nem tűrhetem, hogy
egyget az Atya-fiak között, a' ki minnyájatok képében felel-
lyen, meg ne szólítsak, s' azt kérdezzem a' mit Magdolnátúl
kérdettek néha az Angyalok: *Quid ploras?* Joan. 20. mit sírsz?
min kesergesz? mire nézve nagyon olly igen szánakodó so-
pánkodásod? Es immár úgy tetszik énnékem, hogy a' kit kér-
dezek, zokogása miatt nem felelhetvén, csak újjal mutat a'
Koporsó hátára fel-függesztett Czimereken le-irt Farkas szá-
jában el-ragattatott Juhotskára; mint-ha azt mondaná: *Lupus rapit*
Joan. 10. hogy ne busullyunk, mikor szem-látomást
viszi a' Farkas ártatlan Juhotskánkat, s' nincsen senki, a' ki
szájából ki-menthesse. Oh véletlen kárvallás! ugyan-is mint
a' lopó, olálkodva jár ez a' Farkas, ha nappal vigyázunk reá,
éjél jön, s' ha éjél várjuk, reggelre hadgya prædalását, olly
igaz az, a' mit Urunk monda: Marc. 13. *Nescitis quando veniet: se-
rò an medià nocte, an galli cantu, an manè*: nem tudgyátok mikor
jön-el, ha későn-é, avagy éppen éjfélnélkor, vagy talám a' kakas
szókor, avagy szintén reggel. A' melly véletlen bé rohanása

miatt, ha színtén fallal kerittyük is-bé Nyájunkat, talál ő módot benne, talál helyt az hól bé-férheffen, mert *ascendit mors per fenestras nostras, ingressa est domus nostras disperdere parvulos de foris, juvenes de plateis*: keserves sírása ez Jeremiás Profétának 9 dik részében: Ez a' lopó Farkas, a' melly a' vitézkedő Anya-szentegyháznak aklából, vagy egymás után egyenként, vagy egyfzer-s' -mind többet-is ragad-el, vigyáz szándékunkra, és ha meg fajdittyá, hogy az ajtókra vigyázunk, az ablakokon mégyen-bé, hogy a' kisdedeket el-viheffe, és az útczákrúl az iffiakat el-szedheffe. Néha pedig, annyira halasztja el-jövetelét, mint ha éppen ki-maradna. De ugyan *sicut fur ita in nocte veniet. Cum enim dixerint pax & securitas, tunc repentinus eis superveniet interitus*, 1 Theff 5. mint a' lopó éjel jön-el, s' mikor azt mondgyák nem kell tartani, bátorságos békeféségben vagyunk; Ah! akkor útt bé, s' akkor történik véletlen veszték. Egy általlyában senki előtte magát nem mentheti: s' így történt az előttünk feküvő Isten eleiben ragattatott Juhotskánkal, a' *Nemzetes, és Tekéntetes JAKUSTIK SUSANNA* *Afz/zonnyal*, életének xxxiii. Ezstendejében, 16. Januárij. 1676-dikban ütöt reá halála. De senki ezen, módnélkül meg ne szomorodgyék, *sicut cateri qui spem non habent*, 1 Theff. 4. mint azok, a' kiknek reménségek nincsen, hogy többé egymást láthassák. Nem úgy ragattatott ő el, hogy el-veszet volna, hanem úgy vitetet-el, mint Christusnak kedves Juhotskája, szorgalmatos Pásztorának gond-viselésébül hizalmassabb legeltetésre, kövérjebb helyre, üdvösségessebb pásitra. A' mint hogy ha halljátok, mostā-is aztot kiáltya a' Farkas szájabúl, a' halál torkából *In loco pascuae ibi me collocavit*. Ne busullyó rajtā senki, mert a' legeltetés helyére helyheztetet engem, úgy-mint üdvösségem bóldogságára. Tehát a' mint *Tertullianus* szóll *de patientia*, cap. 9. *Cum constet de resurrectione mortuorum, vacat dolor mortis, vacat & impatientia doloris. Cur enim doleas, si perijisse non credis? cur impatienter feras subductum interim, quem credis reversurum? profectio est quam putas mortem. Non est lugendus qui antecedit, sed planè desiderandus.*

5
du. Mivel bizonyosak vagyunk, hólta után való föl támadásárúl, nincsen min busulnunk hálálán, nincsen min panaszkodhassunk fájdalommal. Mert ugyan-is miért kell bánkodnod, ha vesztét nem hiszed? miért el nem tûrheted el-raggatását azonban, a' kinek meg-térésérúl bizonyos vagy? A' mit hálálának véltél, csak elől menetele: nem kell pedig azt siratni, a' ki elől jár, hanem csak jövendõbéli meg-téréset kívánni. Kinek leg bõldogjab helyre lótt által tetelet, minémû okokból vézsem-ki, úgy közlõm veletek, hogy kiki valóságát meg-értvén velem egygyütt, egyget ércsen felõlle.

NEhéz dolognak láttatik ugyan lenni, hogy a' lopó Farkas arra a' végre vigye-el a' Juhotskát, hogy jobb legeltetésre vigye által, mert *non venit, nisi ut furetur, & mactet, & perdat.* Joan. 10. csak azért jön olalkodva, hogy lopjon, hogy õllyõn, és veszeffen: de az-is bizonyos, hogy a' jó Pásztornak gondvifelésébûl gyakorta ottan vettetik-el velle a' prædája, az hól legalkalmatosab helye vólna a' legeltetésnek: ki nem tudgya pedig minnyájunk Pásztor szorgalmatoságát, *Ego pono animam meam pro ovibus meis,* a' ki úgy szerette Nyáját, hogy annak élete meg-tartásaért magáét se kémellené le-tenni; mert *veni ut vitam habeant, & abundantius habeant;* arra a' végre vállalta-fõl a' Pásztorságot, hogy Juhainak élete légyen, s' bõvebben légyen, úgy hogy ne csak éllyenek, hanem kényekre, kedvessébben-is éllyenek: s' innen vagy az, hogy a' Farkas szájában is azt kiáltya: *si ambulavero in medio umbrae mortis non timebo, quoniam tu mecum es,* Psal. 22. akár mint hordozzon engemet foga köziben szoritván életem után incselkedõ Halálcsm, méltán neveztetet lopó Farkasom, nem félek semmit az halál árnyékában, mert te vagy én velem, a' ki *eruis sustinentes te,* Eccl. 51. sokkal nagyob diadalommal ragadod-ki Juhotskád a' Farkas szájából, hogy sem mint Dávid az Oroslányok fogai közül; hogy így immár vigabban dicsekedheffem, *liberasti me, secundum multitudinem misericordiae nominis tui à rugientibus preparatis ad escam,* Eccl. 51. a' te Neved irgalmasága, fokasága szerént

meg-szabadítottál engemet az ételre készült ordítóktúl.

Halálos ugyan ennek a' Farkasnak mardosása, de még sem félelmes; mert a' hól ártani akarna, ottan használ; az hól ölni igyekezik, ottan elevenit; s' azért biztattya Juhotskáját a' jó Pásztor: *nolite timere eos qui occidunt corpus, animam autem non possunt occidere.* Matth. 10. ne félyetek azoktúl, a' kik á testet ölik-meg, mert a' lelket nem ölhetik-meg: mivel *oculi Domini super metuentes eum, & in eis qui sperant super misericordia ejus, ut eruat a morte animas eorum,* Psal. 32. A' kik nem mástúl, hanem csak ő tölle felnek az Urúl, szeme nagyon és vigyázása reájok, szorgalmatos gondviseleléssel, hogy lelkeket az Halálnak fogai közzúl ki-menthesse.

Az Istenhez tért hivek halálának harapása, csak az itt való fogságnak kötele fel-szabadítása: mellyet a' ki még nem érzet vólt óhajttással kiáltotta, *coarctor--desiderium habens dissolvi,* Phil. 1. ugyan szorongattatom, úgy kívánom hogy fel öldattasék az itt való fogságomnak kötele. A' ki pedig szerelmes gyermekeit véletlenül hallotta hogy toga köziben estek, örvendezve dicsérte az Urat, *sit nomen Domini benedictum:* ah! áldott légyen az Urnak neve, hogy föl-szabadította őket, örök szabadságokra. *Ad hac,* (úgy-mond Nyffenus Szent Gergely) *respiciens Job, gratulatur filiis, ob felicitatem, ut qui citius vita vinculis exuti, atq; exempti essent: jól jutott Jóbnak eszében fiai bódogságok, és ez iránt való szerencsések, s' fölöttébb örvendezet rajta, hogy ez életnek rab-köteleibül ki-öldoztattanak, és egy Halál harapással ki-vétettenek.*

Melyre nézve, azon Nyffenus Sz. Gergely *Placilla* Csá-fzárné halálán-is mással nem vigasztalta a' Népet, hanem az-zal, hogy annak el-ragattatása, nem veszte, hanem szabadsága, és bódogjab életre vált által tétele. *Saluum fratres est bonum, quod querimus, & non perijt. Imò verò minùs dixi, quàm veritas habet. Non modò enim saluum bonum est, verùm etiam est in sublimioribus quàm priùs. Imperatricem queris? in palatio domicilium habet:* nem veszet-el Atyám-fiai az a' jó, a' mellyet keresünk, hanem meg
vayon,

vagyon, sőt kevessebbet mondok az igazságnál. Nem csak meg-vagyon, hanem felségebb helyen is vagyon, mint előb volt. A' Császárnét keresitek-é? mostan a' Mennyei palotában lakozik, az hól *Angelorum est consuetudo, in visibilibus contemplatio, societas cum DEO, letitia finem non habens*, az Angyalokkal vagyon szövetsége, a' láthatatlan titkoknak értelme, az Istenel társasága, és vég-nélkül való vigasága.

Meg-csalatkoznak azok, a' kik az ilyen ki-menetelét embernek gyötrelemnek itélették lenni, *astimata est afflictio exitus illorum*, Sap. 3. *illi autem sunt in pace*, mert ők nyugodalmas békefésben vannak. Akkor úgy-mond *Chrysof. hom. 21. in acta Apostolorum*, mikor ki-ragadtatik lelke testéből, csak lakását változtattya. *Vadit anima ad aliam lucem, solvitur quasi à vinculo, & quasi è certamine egi editur. Nescis, quòd sicut sol mundus ascendit, ita & anima relinquens corpus cum pura conscientia, fulget clarè?* Akkor fényesebb világosságra vitetik a' lélek, akkor testétől mint tartóztató kötelétől, és békójától szabadul föl; akkor régi viaskodásának éri végét. Nem tudodé hogy valamin tiszttán kél-föl a' Nap, a' folyhókból ki-verődven, úgy a' lélek is sötét testét el-hagyván, lelke-isméretinek tisztaságában leg tisztábban fénylik.

Nem tudom én mit érzettek magokban a' Pogányok, de még azoknak a' Bölcsi-is örvendeztek inkább, hogy sem szomorkodtak ezen fene-vad által, a' halál által el-ragadtatáson; mert a' Romai ékefésen szólló Cicero, 1 *Tusc.* azt írta felölle, *mors est quadam migratio, commutatioq; vite, quæ in claris viris, vel feminis dux in calum solet esse.* Micsoda más az halál, hanem egy el-menetel, és az életnek meg-változtatása, a' melly az elő kelő, Nemes, és nagy nemű Férfiaknak, és Afzszonyoknak kaulozok Mennyekben.

Hasonló-képpen *Themistocles* mint-ha álmából fel-ócsodván beszéllene, *apud Stobæum serm. 117.* így szóll; *Probabile est animam velut à vinculo corporis quod expiravit, solutam tum demum verè respirantem, seseq; recreantem DEO sociari, & ab eo pendere;* igen hihető

hető dolognak láttatik lenni az, hogy midőn a' lélek, a' teste rabságátúl, vagy fogsága kötelétül fel óldattatik, s' meg-szabadúl, meg-újulván erejében meg-pihenik sok fáradság után, egyedül Istennel társalkodik, és annak függ rendelkezésétül. De többet is beszél Pogány elmélkedése álmában, *mirabilis quadam lux occurrit, aut loci puri, aut amœna prata defunctos excipiunt, & venerabiles de rebus Sacris narrationes resonant*, a' bődögül ki-múlt, a- vagy el-ragattatott léleknek csudálatos világosság árad eleiben, mert az Halottak, vagy tiszta helyekre, vagy gyönyörű rétekre, és pásitokra tétetnek-le, az hól szent dolgokról való tiszteletes beszédek, ének szók között a' fülnek gyönyörköd-tetésére hallatnak. Mint ha sötét pogányságának álmában, éppen azt látta volna, a' mit én, ma valóságosan beszéllek Szent Dávidnak vigasztaló Soltárábúl: *In loco pascuæ ibi me collocavit*, innen ki-ragadván kőzzüllünk az örökkén zöldellő legeltetésnek helyére tette által a' Nemzetes, és Tekéntetes **JAKUSITH SUSANNAT** halála.

Az hól tudni-illik mások el-enyésznek, ottan vészi eredetit dűcsősége, ennek a' Tekéntetes Afzszonynak; mert *finis coronat opus*, a' botnak-is végén a' feje, s' akkor szokot a' nyugalom adatni, mikor a' fáradság el-végeződöt, hogy igafsággal mondhattam halála napjárúl, a' mit a' Szent irás mondott az ellenségi kezéből meg-menekedett **SUSANNARUL**, *salvatus est sanguis innoxius in illa die*. Dan. 13. az ártatlan vér, azon a' napon szabadúlt-meg, azon a' napon szabadúlt meg a' csalárd eretnokségnek álnok mesterségével nyakában vetett igájátúl, azon a' napon szabadúlt a' veszedelmes tudományoknak kelepczéjéből, azon a' napon szabadúlt-ki a' világnak ke-rengő útáiból.

Mert ugyan-is noha értetlen együgyűségéből félre talált volt lépni az igafság útárúl; de meg-maradott benne, mint az hamuban az el földözöt szikra, az igafság isméretségének kívánsága; mivel jó nevelésben lévén, szentül oktattott kicsinységében Bődög emlekezetű Méltóságos Urtúl,
öreg

Öreg Attyátúl, Annyárúl a' Tekéntetes, és Nagyságos SZUNYOG GASPARTÚL, arra a' mi üdvösséges. Es ugyan azért szüntelen imádsági között, élete vége felé-is azon szókkal áldhatta, és áldotta-is Istent, a' mellyel a' JESUS Sirák fia áldotta vólt, mondván: *Propterea confitebor & laudem dicam tibi, & benedicam nomini Domini. Cum adhuc Junior essem priusquam ober-rarem, quasi vi sapientiã palam in oratione mea, Eccl. 51.* Oh! áldalak, és dicsérlek én tégedet réám gondviselő, és jól neveltető Istenem! mert jó Atya keze alatt, úgy neveltél, hogy a' mit jót tölle tanúltam, mostan-is hasznát vehetném. Mig én iffiab vóltam, előbb hogy sem mint tévelygenék, nyilván kereftem imádságimban a' bölcseséget, és imé réa-is akadtam. *In loco pascua ibi me collocavit*, a' legeltetés helyére oda tett engemet, az az, az igaz Hitre, és a' meg-csalhatatlan Igére szállitot: mert meg-vagyon mondva fő Pásztorunktúl Christus Urunktúl: *Per me si quis introierit, salvabitur, & pascua inveniet.* Joan. 10. a' ki én általam mégyen-bé, tudni-illik az Anyaszentegyházban meg-szabadúl, és legeltetést talál magának. Annyira igaz az, a' mit Szent Cyprianus tract. 2. *de habitu Virginum* mondott a' jó nevelésről: *disciplina est custos spei, retinaculum fidei, lux itineris, salutaris fomes, nutrimentum bona indolis, magistra virtutis*, a' jó tanítás, a' reménségnek őrzője, a' hitnek támasztó karja, az útnak világozsága, üdvösséges tapló, a' jó erkölcsnek táplálása, a' jó-ságnak mestere: mert ugyan-is honnan vette azt a' nagy reménséget üdős korában, a' mellyel Istennek kegyelmét reménlette, ha Méltóságos öreg Attyátúl, s' Tekéntetes szüléitül nem tanulta? hogy azt mondhatná: *spes mea ab uberibus matris meae*, Pfal. 21. az én reménségemet az Anyám mellyébül szoptam, kicsinységemtül fogva velem nevelkedet, s' azért *in te projectus sum ex utero*, minden ügyemet miolta e' világra jöttem te réád hagytam én Istenem.

Honnan támaszkodot olly erőssen a' Hitnek támaszték-jához, hogy éppenséggel tölle el ne esnék, ha Szüléitül nem tanulta, hová kellelsék támaszkodni, hogy erőssen állyon?

midőn azt hallotta Szent Pál leveléből: *Vigilate, stete in fide, viriliter agite & confortamini.* 1 Cor. 16. vigyázz, maradj-meg az Hitben, emberkedgyél, és erőfödgyél-meg!

Honnan vette az el-vétet útra, meg-térésére szolgáló világozságát, ha Méltóságos Eleitül nem hallotta? *Conserua praeccepta Patris tui, & ne dimittas legem Matris tua. Cum ambulareris, gradatur tecum, cum dormieris custodiant te, & evigilans loquere cum eis. Quia mandatum lucerna est, & lex, lux.* Prov. 6. Tarcsd-meg a'te Atyád parancsolatit, és a'te Anyád törvényét el-ne hadd, mikor jársz, kelsz, veled járjon, mikor aluszol téged őrizzen, ha föl-ferkensz véle bezélgefs: mert a' parancsolat égő lámpás, és a' törvény világozság.

Honnan történt, hogy a Szent Lélek nek tüze mindgyárt fogot rajta, ha a jó nevelés ezen tűznek meg-ragadására alkalmas taplót szivében nem hagyot volna?

Honnan vette jó erkölcsének jóbra való elől menetelét, ha a jó nevelés fel-tartó táplálója nem lett volna? Egy szóval, honnan édefedet volna úgy a' jósnak, hogy mindenek előtt ahoz kapna, ha jó nevelése annak tudós Mestere reá nem tanította volna?

Hadd mondgyam azt azért, (mert igazsággal mondom) a' mit a' szent Irás Susanna felől jedzet-föl Daniel. 13. *Parentes illius cum essent iusti, erudierunt filiam suam secundum legem Moysi:* az ő Szüléi mivel hogy Isten felő igazak vóltanak, oktatták az ő Leányokat Mojsés törvénye szerént: az az, tisztaságra, példás életre, jó erkölcsre, örökkén fön maradandó böcsülletekre, mind Méltóságos Néhai Nagyságos SZUNYOG KATA Afzfzonynak, édes Anyának, mind édes Attyának Néhai Nagyságos JAKUSITH JANOSNAK, mind öreg Anyának Méltóságos Turzó Afzfzonynak, mind Attyarúl öreg Attyának a' Nagyságos JAKUSITH ANDRASNAK, mind az egész nevezetes Eleinek, és Rokonságának.

A' mint, ha mi illik az Atyákhoz, az leg inkább illik, hogy Leányokra gondot vífelvén, úgy nevellyék, hogy hírek nélkül csak egy lépést se merienek tenni.

Példát

Példát adot ebben a' Madianitai Raguel, a' kinek leányi itanit akarván Attyok nyájait, s' azonban az el-érkezet pásztorok gorombaságoktól, a' kúttól félre tafzigáltatván, azt nyerték a' reájok néző Mojséstől, hogy boszszút álván ez, a' pásztorokon, hamarébb meg-itattathatnák a' júhokat, s' hamarébb is haza térhetnének. De nem tetszet Attyoknak hamarébb haza térések, s' azért azt kérdé, *Cur velocius venistis solitò?* Exod. 2. miért jöttetek hamarébb-meg szokásotok kívül? Oh jó gondviselő Atya! mit tudsz benne, hamarébb jötték-megmost, vagy az elõt? nem-de fölöslég való gondodból minden lépéseket meg-számláltadé? ah igen-is, szemessen vigyázott reájok! föl-vetette egyik menéseket a' másikkal, s' leg kissebb késedelmek-is gondot adott a' jó Atyának. A' mellyet ekképpen dicsér Lipomannus *in Cantica: Bona Patris familias est cura, si sedula sit familia in agendis: morarum quoq; causas inquirere, maxime puellarum.* Ugy téfzen eleget tisztinek, és hivatalyának a' cselédes gazda, ha úgy vigyaz cselédére, hogy az, minden dolgában serénységét mutassa, de még az-is az ő gongya, éstiszti, hogy késedelmeknek okait vizsgállya, leg fő-képpen a' leányok más helyet történt késéseknek.

Veszedelmes a' leányoknak szüléjek tudta nélkül csak a' házból-is ki-menni. Hír-nélkül ment vólt az el-vegezet hadból vízfza tért Attya eleiben Jephthének leánya, egyetlen egy gyermeke, s' annyi bút hozot Szülei, és minden rokonsági fejére, hogy el-felejthetlenül firatnák esztendőnként Istraëlnek leányi. Mikor múlatságát kereste, halálára akadt, Attyának ment eleibe, s' föl-áldozójára talált, a' kitül vette életét, annak kezébül vette halálát.

Meg-esküdöt vólt (ha jút eszetekben) Istennek Jephthe, hogy ellenségin vett győzedelméért hálá-adásúl valami élő állat leg elsőben eleiben talál jönni, aztot fel-áldozza, meg sem gondolván, hogy az ő hire nélkül szerelmes leánya ki-merne menni a' házból: azonban pedig győzedelmes hírét halván magára gondviseletlen leánya, Attyának mégyen eleibe do-

bokkal, feregekkel, ének-szóval, és muzsikával; s' mit nyert? oh szerencsétlen leányzó! Attyának örvendezet, s' magán nem tudot busúlni. *Heu me (fel kiált az Attya) decepisti me, & decepta es, aperui os meum ad Dominum, & aliud facere non patero,* Jud. 11. Jaj nékem édes leányom, meg csaltál engemet, s' magadat-is meg-csaltad- föl-nyitottam számat az Urhoz, s' mást nem cselekedhetem. Oh keferves üdvözlés! vallyon miben csalta-meg leánya? semmi gonoszt nem mivel, ígérétét meg nem szegte, semmit olyat nem szollott fogadása között, a' mit meg nem állot, s' még-is meg-csalta? igen-is meg-csalta; mert tudván Jephthe leányának nagy félelembé való föl-nevelését csak elméjében sem tűnhetet, hogy hir-nélkül ki-merne menni a' házból, s' azért mivel ki-menetelét mérészlette, életét-is el-vezttette.

Jobb szerencséjekre vált Lóth leányinak az othon való maradások, a' kik mivel Attyok hire-nélkül, megszűze nem mentenek a' háztúl, othon találtatván a' város égetésére küldött Angyaloktól együtt Attyokkal ezt nyerték, hogy a' közönséges veszedelemből ki-vitettetnének. *Tolle uxorem tuam, & duas filias quas habes, ne & tu pariter pereas in scelere Civitatis.* Gen. 19. Vedd feleségedet, és két leányodat, hogy te se vez-el együtt a' Város latorságában. A' hól azokat, a' szókat *quas habes tecum*, arra magyarázzák az Irás magyarázó, a' kik te veled vannak. Avagy a' mint a' Kaldæus olvassa, *qua inventa sunt fideles tecum*, a' kik te veled együtt hivek találtattak, akarván jelenteni, mivel hogy Attyok szemeitül, és oktatásátul viseltetvén, akarattya ellen tölle el nem távoztak, méltók, hogy ők-is meg-szabadúllanak. Mire nézve Szent Hieronymus *Demetriát* arra tanította, *Epist ad eandem: esto avia, matriq; subiecta*, onnan léfszen áldásod, ha öreg Anyádnak, és édes Anyádnak parancsolatin hiven el-jársz. Mellyekben, mivel a' mi Istenben el-nyugodott JAKUSITH SUSANNA Afzfonyunk-is iffiúságában hiven el-járt, onnan nyerte azt, hogy mostan jó helyre vitettetnék által, s' meg-szomorittathatlan

vígafsággal mondhatná; *in loco pascua ibi me collocavit* jó nevelésemnek, oh melly bódog nyereségét vettem! a' hiveknek bódog legeltetésére tétettem által.

De föl-nevelkedett korában is, mind szomszédtságival, mind hűtős társával csendes békeféségben minden zenebona, és vizfsza vonás nélkül élvén, úgy adta jelét jó nevelkedésének, hogy éltében-is immár Istenével láttatnék lakni; sőt az Isten-is benne kedvessen mulatni. Mert ha Szent Dávidot kérdezed hól légyen Istennek maradása? meg felel, Pfsal 75. *Factus est in pace locus ejus*, az ő helye, és lakása ottan vagon, az hól eggyeséség, és békeféség találtatik. Szent Hieronymus tanítása ez, a' ki itten e'-képpen szól: *non est umbraculum Domini, nisi ubi pax est. Ubi zelus atq; discordia, ibi non est protector DEUS, locus DEI non est nisi in anima quae pacem habet. Quae ergo anima pacem non habet, sciat se non esse locum DEI.* Nincsen ottan Istennek hajléka, és nyugodalmára rendelt árnyék-tartó helye, az hól békeféség nincsen. Az hól gyanó szivnek villongása, és vizfsza vonása találtatik, nincsen ottan a' meg-óltalmazó Isten, a' kinek kedves meg-maradása a' békeféséget szerető lélekben szokot lenni. Tehát a' melly lélek nem kedvelli az eggyes békeféséget, bizonyos légyen benne, hogy nem helye Istennek.

A' melly Szent Atya tanításából, (midőn a' békeféséget szerető lélek óltalmazójának mondgya Istent) meg-erősödöm jó vélekedésfembben, s' világossan látom, ki dolga az, hogy az el-tévelyedet úttjárúl a' Mennyeieknek déli legeltetésekre vizfsza tétetét; úgy-mint a' békeféségeffek között lakozó Istené, s' nyájára bé-húnyatlan szemmel vigyázó pásztoré.

A' kinek olly szorgalmatos gondgya vólt erre a' Juhotskára, hogy mind addig sem szünnék-meg keresésébé, mig föl-találván maga nyája köziben nem tenné. Akkor éledett tudni-illik meg benne, a' benne el-födözött igafságnak szikrája, mikor észére jútván, tévelygését meg-ismérte, s' az honnan el-tért vólt, vizfsza kívánczozott. Valóba bölcs Afzfzony; a'

ki csak meg-botlását-is tellyes el-esetnek ítéllette lenni. Hogy így valamit Szent Ambrus máfról mondott, ő felölle igazsággal értheffem. *Lapsus suos sapiens agnoscit, non agnoscit insipiens. Justus accusator est sui, insipiens assertor. Justus praevenire vult accusatorem confessione peccati. Injustus peccatum suum occultare desiderat.* Lib. 1 *de intepell.* cap. 6. Abban külömbözik ez a' Személy másoktól, hogy bölcseségét maga meg-ismérésében mutatya, mert ugyan-is fokot külömböz a' bölcs, az esztelentül. A' bölcs minden botlásit veszedelmes járásnak isméri; az esztelen hanyat-homlok el-eséfit-is, alig véfzi eszében. Az igaz, minden tehetségével azon vagyon, hogy meg-elözze vádolóját, maga vétke meg-vallásával. Az esztelen, és sötétséget szerető lélek, földözö palástot keres nyilván való gonofságának-is.

El-tévelyedett vólt ő, nem annyira gonofságából mint iffiú értetlenségéből, s' még-is oh melly buzgó szível óhajtott a' Pásztorát, hogy helyre hozza; mennél hamaréb gyónató Atyát hivattatván, a' ki előtt esetét meg-vallaná, töredelmes szível elméjében azt forgatván, a' mit Ezékiás Király orczáján le-gördülő könyvei közzött üdvösséges firalmában mondot vólt: *Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine,* Isaiæ. 38. Oh nagy irgalmú Istenem! nem feletkezem-el, sem te irgalmasságodról, sem pedig magam gyarló bűnös vóltomról, hanem szivem fájdalomával, elmém busulásával, kedvem meg-változásával, keserűségemben emlékezem-meg minden esztendeimről. Melly üdvösséges maga meg-alázásából eredet pœnitentia tartó szavai Ezékiásnak annyira tetfzetek. Sz. Ambrus Doctornak, hogy azt hozná-ki belölle: *Bona mentis est sentire vulnus peccati, nam qui expertes doloris sunt, non sentiunt vulneris acerbitatem, quod est immedicabilis agritudinis. Qui autem aliquo dolore punguntur, sicut doloris sensu non carent, ita etiam non carent sanitatis. Ubi enim doloris sensus, ibi etiam sensus est vita.* Nem gonofs, hanem jó léleknek jelensége, érzeni sebet a' bűnnek, mert a' kik nem tudgyák mit téfzen a' fájdalom, nem érzik a' sebnék éles

éles fanyargatását, a' melly meg-gyógyittathatlan betegségnek kétségben esése. Mert a' hól éreztetik a' fájdalom, vagy onnan az életnek érzékensége. Mivel azért, fájdalni kezdette elméjének meg-botlásábúl történt szive febét, ah! nem holt volt még meg benne, az igaz életnek érzékenysége, hanem csak meg-alutt, és el-nyomot fájdalommal, belső részeiben fajgot. Abbúl-is örök údvótságát várván, hogy soha nem tetfzet lelkének meg-bomlot egéfsége.

Hallofta, el-hittem, s' méllyen gyökeret vert vólt szivében, ama minden el-térülteket biztató szava Istennek, *Isaiaë*. 43. *Narra si quid habes, ut justificeris*, ha gyógyúlni kívánkozol? mond-meg nyavalyádat, meg-akarasz igazúlni beszéld-meg, ha mid vagyon. *Septuaginta legunt: Dic tu iniquitates tuas prius ut justificeris*, hogy meg-igazúly, s' bűneidbűl ki-emeltetsél, magad légy első meg-jelétője. Annyit akar mondani (úgy mond) *Chrysoftomus, hom. 20. in Gen. ne expectes te arguentem, ne praestoleris actorem, ipse praeveni, & rape sermonis principium, ut accusatori linguam obmutescere facias.* Ne várd azt, hogy más feddőd támadgyon, ne kívánnjad, hogy ellened más hozzon bizonyságokat, hanem előzd-meg ezeket, eleit ragadd a' beszédnek, hogy a' ki vádolni akarna meg némitsad. Mert ugyan-is, ha azt a' feddőt várod a' ki *arguet mundum de peccato*, ah késő léfzen a' bocsánat kérése! nem hallatik akkor semmi könyörgés, hanem csak rettenetes fenyegetése *arguam te, & statuam contra faciem*, mivel kényyessen bantál gonofz indulatiddal, róllok lelki-isméretedet meg nem fedvén, meg-feddelek én, és szemedre hányom gonofz cselekedetidet; de meg-feddéfemet mindgyárt követi ki-adott sententiám, ér büntetésem, vár az igazságnak szólgája, el rekeszt a' tömlőcz, & *mors depascet*, a' meg-élegítettethlen halál kezd rajtad rágódni

Es ugyan azért nem várta ezt *Isaiás* Proféta, hanem vévén eszében hogy Istennel vólna dolga, mihelyet közellyebb létét fajditotta, maga kiáltá fejére sententiáját: *Va mihi, quia vacui, quia vir pollutus ego labiis sum*, *Isaiaë*. 6. Jaj énnékem, mert meg-

meg-fertőztetett ajaku vagyok én, s' mit várhatok mást, hanem eddig való el-titkolásomért sullyos büntetését Uramnak. De oh Isten felő Profeta! ne tarts attúl hogy meg-büntettesél, magad ellened való vallása, ez szabadít-fől minden haragtúl. Csak az emberi ítéletnek folyása az, hogy ha a' bűnös tettét meg-vallya bírája előtt, halálát várhafla utánna, *in mundanis & forensibus judiciis post accusationem criminum restat mors, cæterum apud divinum tribunal, post accusationem, & confessionem criminum, corona.* Chrysof. hom. 3. de verb. Isaïæ. in 1. tom. a' ki gyónása által magának vádolója, jútalmát várhattya.

Es úgy-is történék Isaiáffal, mert mikor büntetésétül félne, Angyalát látá Istennek hozzá repülni, egyet a' Séraphinok közzül, a' ki eleven szenet vévén, ajakait meg-érintvén azzal bátorította. *Auferetur à te iniquitas tua, & peccatum tuum mundabitur,* el-vétetik a' te gonofságod, és a' te bűnöd meg-tisztítatik, avagy te a' bűnbül ki-tisztúlsz; Mellyet midőn befzéllek, magatok értitek immár, hová célozok, oda tudni-illik, hogy a' mi Néhai Nemzetes, és Tokéntetes JAKUSITH SUSANNA Afzszonyunk is mihelyet gyónását el-végezte, mindgyárt azt érdemlette, hogy eleven tűz érné, és meg-tisztitaná ajakait; eleven tűz, és minden gonofságot semmivé tévő, meg-emészto tűz, maga a' meg-testesült, és eledelül nálunk maradot Istenség: mert *DEUS ignis consumens est,* az Istē meg-emészto tűz, úgy mint akkor, mikor az Oltári szētséget áitatofán ajakára vévén el-tévelyedett vallása ellen, igaz vallást tőn, s' azzal kezdet táplálalódni az eledellel, a' mellyel élnek Istennek fiai. A' kik úgy vészik ezen tűzes falatot, hogy Istenek szeretetre fel-gyüllyanak, és ellenségeket lángjával rettentcsék, *ut tanquam leones ignem spirantes ab illa recedamus mensa, facti diabolo terribiles,* Chrysof. hom. 21. ad pop. Oh csudálatos eledel! nem héában nem fél a' Farkas szájában-is, mert ajakán lévén tűzes Istene rettenti ellenségét, nem héában biztattya magát: A' legeltetés helyére helyezettett engemet, mert olly eledellel kezdet táplálalódni, a' mellyel az égő Séraphinok vendégettetnek,

retnek, *ignitum eloquium suum*, Pfal. 118. az Isteni tüzes igével, magával Christussal.

Minek okáért akár ki mit mondgyon, nem félhetem én őtet semmi veszedelemtől, mert azon kívül, hogy igaz poenitencziája által általma alá fogadtatott Istennek, úgy mint a' kihez soha sem késő folyamodni Szent Cypriánus tanítása szerént, *serm. de Cæna Domini prope finem*, az hól így szól: *in eodem articulo temporis cum jam anima festinat ad exitum, & egrediens ad labia spirantis emerferit, poenitentiam clementissimi DEI benignitas non aspernatur; nec serum est, quod verum, & quacunq; necessitas cogat ad poenitendum, nec quantitas criminis, nec brevisitas temporis, nec hora extremitas, nec vita enormitas, si vera contritio, si pura fuerit voluptatum mutatio, excludit à venia.* Azon izem-pillantásba, a melyben ki-menetelre fiet a' lélek, és immár csak az ajakán tartozik az utolsó lehelletét vévő embernek, nem veti-meg poenitencia tartását a' kegyes Istennek irgalmasága, nem-is késő poenitencia a' melly igaz, akár minémű szükségűtől kinszeritiefsék, nem gátolhattya-meg Istennek kegyelmes engedelmét, se a' bűnnek ifszzonyú volta, se az údónek rövidsege, se az órának utóllya, se az életnek gonofsága; csak meg-töröt legyen a' sziv, csak tiszta legyen az el-múlt gyönyörúségeknek változása. Azon kívül mondám, hogy kedvessen fogadtatott Istentől, nem félhetem én őtet semminémű ellenségétől; mert tudván azt, a' mit Ecclesiásticus *cap. 4.* tanitot, *melius est esse duos quàm unum, habent enim emolumentum societatis sua si unus ceciderit, ab altero fulcietur; & si quispiam prævalverit contra unum, duo resistent ei*: jobb másod-magával lenni, mint magánossan, mivel az a' haszna a' társaságnak, hogy ha egyik el-esik, a' a' másiktól fel-emeltetik, és meg-támogadtatik, s' ha ki egyik ellen támad, ketten állanak ellene: úgy vötte hozzá el-rejtett titkos falatban őrző Pásztorát, a' Szent Aldozatban Christus JESUST, hogy hoszszú úttyábā semmi veszedelemtől nem félhetne. Mert ha Sz. Hieronymust erre az Irás helyére hallyátok szólani: *Melius est labentem in se habere Christum, quàm so-*

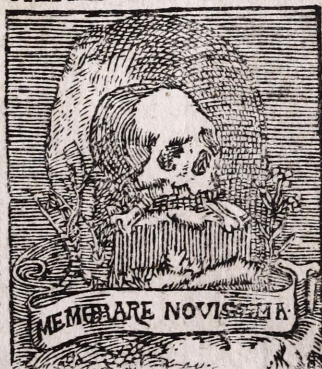
lum patere insidiis adversarij. Si enim unus ceciderit, Christus erigit participem suum. Va quippe ei qui cum ruerit, Christum in se non habet erigentem. Et si adversus hominem robustior in expugnando diabolus steterit, stabit homo, stabit & Christus pro homine pro sodali suo. Jobb az el-esett embernek hogy benne légyé a Christus, mint magánossan állani ellensége incselkedése ellen : mert ha egyik el-esik, úgy mint az ember, föl-emeli a' Christus, mert benne részes. De jaj annak, a' ki le-szakad inárúl, s' nincsen ki föl-emelje. Tamadgyon-föl bátor mint nagyob erejű, és hatalmassabb ellenség az ördög, nem tántorithatt ya-meg az embert, mert mellette vagyó segítője, tárfaságábā vótt leg erősebb Christuffa.

Nem tartván azért immár semmi felelemtül, az halálnak engedte magát, egyedül arra kérvén gyontó Attyát, és a' környül lévőket, kővesék imádságokkal. El-hittem amaz erős Afzszonytúl Judittúl tanulván ezt a' késérő segítséget, az imádságot kérní. A' ki Holofernes ellen való ki-menetele előtt, azt monda a' Papoknak : *nihil aliud fiat, quam oratio pro me ad Dominum DEUM nostrum*, Judith. 8. s' ki ne busullyon utánnam, s' ne-is félcsen engemet, hanem ha ki mivel akar továbbis késérni, imádságát bocsássa utánnam. Semmi úgy-mond ne légyen más, hanem imádság érettem, és könyörgés a' mi Istenünkhez. Oh meszsze útra jól készült Afzszonyság! oh nagy bátorságu Juhotska! indúly-meg; bizvást szájában engedheted magadat Farkas módon ragadó Halálodnak, veled vagyon őrző Pásztorod, mert szivedhez, s' lelkedhez kapcsolad a' Christust, utánnad imádságink, s' a' kit akarunk szerént testel együtt el nem késérhetünk, könyveszemeinkkel fohászokodásinkat bocsáttjuk utánnad, és ezt kiáltjuk : *Vade in pace, & Dominus sit tecum in ultionem inimicorum*, Judith. 8. menny-el békével, s' az Ur légyen veled minden ellenségiden vévendő bofszú-állásodra. *Vade in pace*, menny békével, s' ha mit akarsz még hozzánk szóllani, mond-meg kívánságodat.

Nem szóllot többet, hanem szerelmes Férjétül, Tekéntetes Urátul bucsút vévén, velle töltöt kevés üdőben tellyes szere-

szeretetit bizonyítván, arrúl-is bocsánatot kére, a miben nem vétet. Hasonló-képpen szerelmes Attya-fiátúl, vérétúl, te tölled-is bucsúzik, Tekétetes, és Nágos ORBOVAI JAKUSITH KATA Afzfzony, úgy hagyván tégedet ennek az életnek fővany földén, hogy utánna kívánkozni soha el ne feletkezzél. Ti rajtatok pedig meg-hagyot Arvai, szerelmes Leányi, Nagyságos TÖKÖLI EVA, és ERSEBET Kis Afzfzonyokra olly áldását hadgya, hogy jó nevelésteknek bódlog elő-meneteletét bizonyofsan várhafsátok. A' több Méltóságos Atya-fiaktúl-is pedig, a' Méltóságos JAKUSITH, és SZUNYOG Familiátúl, ezzel a' hivattallal vészti búcsuját: *Venite adoremus Dominum, quoniam ipse fecit nos, et nos oves pascuae ejus*: áldgyátok az Urat, a' kinek nem csak Nemes czimeretek képeben, hanem életetekben-is választot Juhai vattck, úgy halgassátok Páfztorotoknak oktató szavait, hogy jóvendőben ki-szóllittatván ennek a' nyomorúságnak völgyébül, velem együtt dicsekedhesfetek: *In loco pascuae, ibi me collocavit*, az örök Bódogságnak örökkén zöldelő pásitos hegyeinek legeltetésére helyezettett engem. A' kik pedig eddig késértetek, az légyen jutalmatok, hogy minnyájotokból *unum ovile*, az egy Páfztornak egyetlen egy Akla éppüllyen itten, s'ottan egyenlő képpen legeltető bódogságtok, mind örökkön örökké, AMEN.

MEMENTO MORI

Rk 4212/

KÖNYVTÁR
SOMLYÓSY AKADÉMIA
KÖNYVTÁR

1483

